

פרוטוקול מס' 160

מישיבת ועדת העבודה ביום ד' י"א בסיון תשל"ה - 21 במאי 1975, בשעה 8.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - יו"ר
י. ז'. אמיר
מ. גז
פ. גרופר
ל. דיציאן
מ. דרובלס
מ. ורטמן
ד. לוי
א. לין

מוזמנים:

	{	חבר-הכנסת מ. כרמל
	{	חבר-הכנסת מ. שחל
	{	תת-ניצב שבנק
משרד המשטרה	{	ניצב-משנה ח. הירש
	{	סגן-ניצב פיזנטי
משרד המשפטים	-	מ. גלס
נציבות שירות המדינה	-	א. ששון
משרד האוצר	-	א. ירמנס
	{	י. ברק
משרד העבודה	{	מר כפלאוי
	{	מר נחתומי

מזכיר הוועדה:

י. שומרון

רשמה:

מ. הלנברג

סדר-היום:

- 1) חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 8), תשל"ה-1975.
- 2) חוק בית-הדין לעבודה (תיקון מס' 6), תשל"ה-1975.
- 3) חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 9), תשל"ה-1975.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני פוחחת את הישיבה.

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 8), תשל"ה-1975

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: ועדת העבודה דנה בקריאה מוקדמת על הצעת החוק המונחת לפנינו, חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 9), תשל"ה-1975. אני מבקשת לציין בהודמנות זו בהערכה ובתודה את עבודתו של מר גלס, אשר הכין והתאים את החוק להערות ולהצעות שהושמעו בוועדת העבודה.

מ. גלס: בסעיף 1 של החוק הנדון נאמר: "1. אחר סעיף 72 לחוק שירות המדינה (גימלאות) (נוסח משולב), תשל"ה-1970 (להלן - החוק העיקרי), יבוא: יציאה לקצבה מרצון - 72א. סעיף 17 ייקרא כאילו בסופו בא: (4) אם הוא שוטר - לאחר ששירת עשרים וחמש שנים, מהן לא פחות מחמש-עשרה שנה במשטרה, ואם הגיע לגיל חמישים והמפקח הכללי של המשטרה הסכים לפרישתו."

בדברי ההסבר מובא הנוסח של סעיף 17 במלואו, ובו נאמר: "17. עובד רשאי לצאת לקצבה - (1) לאחר ששירת עשרים וחמש שנים, אם הגיע לגיל חמישים וחמש; (2) לאחר ששירת עשר שנים, אם הגיע לגיל ששים או אם ועדה רפואית קבעה כי בגלל נכותו אין הוא מסוגל לעבוד בשירות המדינה; (3) לאחר תקופת שירות של עשרים שנה בהוראה, כמורה או כגוננת, והא גילו בשעת הפרישה אשר יהא."

כעת מוצע להקל על יציאה מוקדמת של שוטר בגיל חמישים במקום בגיל חמישים וחמש, אם אמנם הסכים המפקח הכללי של המשטרה לפרישה בגיל זה. תנאי זה בא כדי למנוע דלדול כוחות המשטרה כשאין אפשרות למלא את המקומות העומדים להתפנות עקב הפרישה. כמו כן יתחילו בתשלום הקצבה דרך כלל רק כשיגיע מי שפרש לגיל חמישים וחמש, כפי שיוסבר לענין סעיף 78ב המוצע בסעיף 3 להלן.

א. פרמנס: סעיף זה, כפי שהוא מופיע עכשיו, מנוסח בצורה שונה קצת מכפי שהובא בהצעה המקורית, כך שכאורה הוא בא לענות על הבעיה המיוחדת שהציג שר המשטרה מבחינת כח האדם של החיל, אך זה רק לכאורה ולא למעשה. מדוע לכאורה? משום שכל הכיוון של ההצעה הוא להצמיד, במידת האפשר, לחוק הגימלאות של צה"ל. בנקודה זו יש משום יציאת מצב שבו איש משטרה יוכל לומר: בעצם, מבחינת החוק אני יכול לצאת לפנסיה בגיל חמישים, אלא מה? - רוצים להחזיק את גימלתי. אני אמנם אינני דרוש, אבל את גימלתי רוצים לחסוך עד הגיעי לגיל חמישים וחמש. רבותי, האמת היא אחרת. הבעיה איננה שהמשטרה רוצה לחסוך את הכספים האלה, אם כי אלה סכומים ניכרים וכיום, במצב התקציבי שבו אנחנו נתונים, גם חמש שנים של גימלה זה סכום תקציבי לא מבוטל, אבל לא זה עיקר הבעיה. עיקר הבעיה הוא שאין המשטרה רוצה שאנשים בגיל חמישים יפרשו. מצב כח האדם בו נתונה כיום המשטרה היא איננה יכולה להרשות לעצמה פרישה של אנשים בגיל חמישים - חמישים וחמש, אחרי שרכשו לעצמם כישורים רבים ובשעה ששנים אלה הן שנות הפריזון המירבי של המשרתים במשטרה, שלא כמו בצה"ל, כאשר איש צבא בגיל זה מפקד על צנחנים, איננו יכול לקפוץ ואז אין הוא יכול לממש את המלה "אחרי".

איש צבא הקבע יכול לקבל גימלה בהגיעו לגיל ארבעים וחמש, והנה, לגבי איש משטרה, שאנחנו רוצים בו, אנחנו יוצרים את המצב המוזר מבחינתנו, כשאנחנו אומרים לו: אתה יכול אמנם לפרוש בהגיעך לגיל חמישים, אבל אנחנו נחזיק אותך, איפה? בגימלה שלך.

אחת משתיים: או שאנחנו חושבים שקצין משטרה, דינו כדין קצין צבא - אלא שלא שר המשטרה ולא שר האוצר תושבגם כך - או שאנחנו סבורים - וזה אמנם המצב - שעלול להיווצר מכך מצב גרוע מבחינת החיל, כי אנחנו עושים מאמצים שאנשי משטרה ישארו בשירות מעבר לגיל חמישים, מה גם שיש בכך ניגוד למדיניות ההכנסות.

א. ירמנס:

בדרך-כלל פנסיונר הוא מי שפרש מפעילות כלכלית ומתקיים על גימלה. כאשר מוציאים אדם לגימלה, כשהוא במיטב שנות הפעילות שלו, נוצר פער גדול מאד בין שכירים - אחד הי על משכורת ואילו לאחר יש כמעט שתי משכורות.

כל דבר שפירושו יציאה מוקדמת לקיצבה במיטב גילאי הפעילות הכלכלית נוגד את המדיניות הפנסיונית. אנחנו צריכים לשים לב לכך, כי אנחנו הולכים לקראת חקיקה של פנסיה ממלכתית.

יש לזכור שאנחנו לא הולכים ויוצרים יש מאין, אלא יש מערכת פנסיה של קרנות פנסיה אשר הלכו בדרך אבולוציונית ויצרו קרנות שונות. כאשר אנחנו יוצרים גיבנות - ההתיישרות תהיה תמיד כלפי מעלה. כל דבר שאנחנו יוצרים היום, ביוזמה ברוכה של חברי כנסת או של הממשלה, אנחנו צריכים לראות ולבדוק מה תהיה משמעותו לדברים שאנחנו הולכים לחוקק. כאמור, המערכת הפנסיונית בארץ נוצרה בדרך של אבולוציה על-ידי קרנות שונות ובחוק כללי אנחנו יוצרים מכנה משותף, שיהיה למעלה. אם נבוא ונגיד בתיקון המוצע משהו אשר יהיה בו כדי להוריד את גיל הפרישה, הרי יש בכך כדי לקבוע את גיל הפרישה, וזה אחד הדברים הראשונים ששוטר יקרא בבואו לשירות, ובהגיעו לגיל שהוא נמצא במיטב יכולתו וכישוריו - יעזוב את השירות במשטרה, יעבור למקום עבודה שבו יקבל משכורת גבוהה ונוסף לה יקבל פנסיה משירות המשטרה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: שר המשטרה קיבל את הפשרה המוצעת.

א. ירמנס:

אני יושב בין שני השרים. בנקודה זו יש הסכם מוחלט בין שני השרים. עלי להזכיר שהצעה זו לא הוגשה מטעם הממשלה. כאמור, יש בענין זה חיאום מלא בין שר האוצר לבין שר המשטרה ואני מבטא את דעת שניהם. נכון שבהצעה הזאת יש התחשבות רבה יותר בנושא שהעלה אותו שר המשטרה מכפי שהיה בהצעה המקורית, אבל היא איננה מוציאה את העוקץ הציבורי, את העוקץ הענייני שדובר עליו. להיפך, היא משאירה את העוקץ ואת הלחץ הפסיכולוגי. היא יוצרת מצב שבו איש משטרה בגיל חמישים, כשהוא מבוקש מאד, יבוא ויטען: מה עשיתם? המחזק קבע שאני יכול לצאת לפנסיה, אבל אתם מחזיקים את גימלתי.

במצב הנוכחי של מדיניות כח האדם, מדיניות ההכנסות והמדיניות הבטחונית, הסעיף הזה איננו תואם את הדברים ומחטיא אותם.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ההצעה היא הצעת חוק פרטית של חבר כנסת, אשר הוגשה לקריאה ראשונה כהצעת חוק פרטית של חבר כנסת. הממשלה היתה יכולה להתנגד, והיא אמנם התנגדה בעיקר לסעיף הנדון אלא שהוועדה החליטה כפי שהחליטה - וזו הסמכות. ההצעה הועברה לכנסת, אשר נתנה את אישורה להצעת החוק כפי שהובאה על-ידי חבר-הכנסת משה ורטמן בשם המציעים, והעבירה אותה לוועדה. אין ספק כי זכותה של הממשלה להביע דעה בענין זה אבל הוועדה סוברנית להחליט כפי שתמצא לנכון.

מ. ורטמן:

אני מביין את התרגשותו של מר ירמנס. עם כל ההבנה לצרכים הרבים שיש למדינה, אינני חושב שבימינו כל הזעם צריך להיות דווקא לגבי שחרורם של השוטרים. השוטרים אינם מהיוזים קבוצת לחץ, להיפך, הם מהווים קבוצה שעליה לוחצים. אין להם איגוד מקצועי, הם אינם יכולים להכריז שביתה. אילו היה להם איגוד מקצועי ואילו יכולים היו לשבות - מזמן היו מגיעים לתנאים יותר טובים משיש להם. לכן, עלינו לחפש את הדרך הטובה ביותר והמועילה ביותר כיצד להבטיח שוטרי ישראל, בעת שירותם, ידעו שיש מי שדואג להם והתנאים שיש להם מהווים פיצוי מה לשירותם הקשה.

אשר להשלכות השונות, מפניהן חושש מר ירמנס. לצערנו הרב, יש במדינה מספיק סקטורים אשר יוצרים מוקדים להשלכות. במקרה הנדון חשבתי שריככנו במידה מסוימת את הוויכוח, אחרי שתיקנו את ההצעה המקורית וניחרנו על עקרונות מסוימים לגבי גיל הפרישה, ועכשיו נראה שאנחנו חוזרים לוויכוח הראשוני.

מ. ורטמן:
אם פירושה של הצעה זו הוא שגיל הפרישה הוא חמישים, הרי יש עוד חוקים במדינה, שאם יפרשו אותם חיה זו הוצאה של כספים רבים למדינה. גיל הזכאות המוחלטת לקבלת גימלה של הביטוח הלאומי הוא שבעים שנים, אבל בחוק מדובר על גיל ששים וחמש, אלא שבגיל ששים וחמש לא ניתן כל מה שמגיע בגיל שבעים. יש עוד חוקים שבהם יש שני מועדים. אדם יכול לפרוש מעבודתו בגיל ששים, בהסכמת נציב שירות המדינה, אבל אז הוא לא מקבל אותם תנאים שיקבל בגיל ששים וחמש.

א. ירמנס: גיל הפרישה לצורך זה הוא ששים.

מ. ורטמן: אבל נציב שירות המדינה צריך להסכים לכך.

א. ירמנס: רשאי הנציב ורשאי העובד, האקט לא צריך להיות מוסכם.

מ. ורטמן: עובד בגיל ששים, אם איננו רוצה לצאת לפנסיה - לא יוציאו אותו. גם כאן, גיל הפרישה הוא חמישים וחמש, כפי שהיה ואין משנים.

עד היום הממונה על הטיפול במשטרה בפועל הוא המפקח הכללי, ולגבי שאלת הפרישה, בגיל חמישים או חמישים וחמש - המפקח הכללי צריך לקבוע. אין אני רוצה להכנס לסוגיה מה השיקולים שלו להוציא לפנסיה שוטר בגיל 50, אבל מי שירצה מרצונו לעזוב את השירות במשטרה בגיל חמישים - אין מעכבים בעד, השאלה היא מה הוא מקבל בתמורה בגיל זה. אם המפקח הכללי מגיע למסקנה שלמען הבראתה וקידומה של המשטרה יש לאפשר יציאתם לפנסיה של חמישה קצינים - חתיה לו הרשות להוציאם לפנסיה והם יקבלו את אשר מגיע להם בהתאם לכך.

א. ירמנס: אפשר לעשות זאת גם כיום ואין צורך להוריד את גיל הפרישה.

מ. ורטמן: אני סבור שמכובד יותר כאשר קצין מהפטר ולא כאשר נאלצים לפטר, והסייג שהכנסנו הוא - אישורו של המפקח הכללי. אני מניח שכאשר המפקח הכללי יסרב - יהיה זה סרוב סביר, וכאשר הוא יסכים - חתיה זו הסכמה סבירה.

אין ויכוח על גיל חמישים וחמש. יש ויכוח על גיל חמישים בהסכמתו של המפקח.

עלינו לזכור כי מעטים מאד יגיעו לפנסיה מלאה בגיל חמישים, ואיש לא ימחר לעזוב את המשטרה אם אין לו פנסיה מלאה. שנית - יהיה בכך משום הפסד של המענק. ושלישית - לא תמיד מתכה לעזוב עבודה שהוא רוצה בה, מחוץ לכותלי המשטרה. לפיכך, האם אמנם יש טעם לחשב שמחר נעמוד כאילו בפני תור של מבקשים לעזוב?

החוק פתוח. אינני מציע שנתחזר לנוסח המקורי. הסמכות נתונה בידי המפקח הכללי וחוקה עליו שישתמש בשיקול דעת זה בהתאם לאינטרסים של הבראת המשטרה. הכנסנו זאת לפי הצעתו של שר המשטרה, כדי שאפשר יהיה להורים אנשים חדשים למשטרה.

לדעתי, החוק המוצע יאפשר לשוטרים, אחרי שנות שירות לא מעטות ועבודה קשה, לצאת לגימלה ולהתחיל לחיות נוח יותר, כמו שחיו אחריים בשעה שהשוטרים עבדו קשה.

א. לין: בנטיבות של היום אני מחייב את ההצעה הנדונה. אני מסתכל על העניין משתי נקודות מוצא: קודם כל - עידוד השתלבותם של צעירים במשטרה. בדיונים המוקדמים אמרתי שאני חושב שכשאדם צעיר, עם שחרור מן הצבא, שוקל אם להתגייס למשטרה או לעבור למקום עבודה אחר, אין הוא מתחשב בזכויות פנסיה אלא עומדות לפניו, באותו גיל, הטבות אחרות לדוגמה: הוא רואה את השעות הנוספות בהן עובד השוטר, ואין מתחשבים בהן וכו'.

א. לין:

אחת הסיבות הגורמות לעויבת צעירים את השירות במשטרה נעוצה בתנאי השירות הקשים. בזמנו דיברנו, בין היתר, על פיצוי נאות לשוטרים, ללא קשר להצעה שלפנינו. אני מבקש להפריד בין הדברים האלה ובין הצעת החוק, ואסביר מדוע אני מחייב את ההצעה.

השוטרים ניצבים בחזית של כל המפגעים שאנחנו אחראים להם. העובדה שלא הצלחנו, לא במערכת חינוך, לא בהסברה ולא בעבודה סוציאלית לגרום לכך שנפחית את מספר הנמצאים בטיפולה של המשטרה היא המעמידה את השוטרים בחזית ראשונה מול החולי של החברה הישראלית. מה תנאי עבודתו של השוטר? אין הוא יכול לחיות חיים סדירים עם בני משפחתו. הימאי, הנמצא בריחוק ממשפחתו, מקבל פיצוי בגלל היותו בימים רחוקים. מייצג אותו ועד עובדים ומאבק ציבורי. הוא זכאי לשבות ובאמצעים שונים הוא משיג תנאי שכר שקשה לתאר אילו היו ניחנים לשוטרים. השוטר נמצא יום ולילה במצב של סיכונים. החייל מבצע מבצע, משתתף במבצע - וחוזר. אצל השוטר, לעומת זאת, כמעט אין תקופת רגיעה אבל מה הוא מקבל בתמורה? השוטר נמצא במצב שונה משל אחרים - קודם כל העובדה שאסור לו להתארגן כדי ללחום על תנאי העבודה שלו. השוטר, אם כן, איננו יכול להלחם על זכויותיו - מי יגן עליו? - הפרלמנט. לא ההסתדרות ולא גורם אחר אלא יוזמה של חקיקה שראינו אותה כאן.

מר ירמנס חושש שלפי הצעת החוק הזאת מאפשרים לשוטר לצאת לגימלה בהגיעו לגיל 50. יש לזכור שהדבר תלוי בהסכמת המפקח הכללי, ועל-ידי כך אנחנו יוצרים סוג של אנשים אשר נמצאים במצב של תלות במפקח, בגרעין שתלוי ברצונו של המפקח, וכאן עלולה להיווצר אנונימיות של כניעה, של ביטול האישיות מפני שהכל תלוי במפקח.

לעומת זאת, יש צד שני למטבע. המשטרה איננה מקום עבודה רגיל. במשטרה אין מקום לנשחק הנפשי לרצונו של האדם, אלא מוכרחת להיות מרות ואוטוריטה - הסולט של הפיקודים. לכך אינני רואה פגם בכך שאנשים יהיו חלופיים בקצינים ועל-ידי-כך תישמר המשמעת.

לגבי החשש שעוזר אותו מר ירמנס, שהטובים ינצלו את האפשרות הניתנת להם לפרוש בגיל חמישים, ויחפשו את מקום בשוק הפתוח, אינני רואה את הדברים כפי שהיא רואה אותם. יש לי הרשעה שקצינים טובים, שיש להם מעמד טוב במשטרה בזכות כישוריהם ונאמנותם, לא גמחה ישתמשו בחוק כדי לעזוב את המשטרה ולהתקבל במקום עבודה אחר. המעמד, רגש ההשתייכות לקהילה שהשוטר חי בה, לפי הרגשתי, אלה חוקים יותר מן הפיצוי שאותו שוטר או קצין עשוי לקבל בחברה פרטית שתעסוק בבילוש. לדעתי, הטובים ימשיכו לשרת במשטרה ולא יוותרו על השירות.

אני מחייב את הצעת החוק ואני מכור שהיא

באה בעיניו.

מ. גלס:

אני רואה תזובה להעיר מספר הערות גיחוך להיבטים השונים של הסכמת המפקח הכללי או

אי-הסכמתו.

על ההליכים האלה של הפנייה אל המפקח כדי שיתן הסכמתו ליציאה של שוטר לגימלאות, כשיגיע לגיל חמישים, חל חוק שונמך. זהינו - אם המפקח הכללי מסרב לתת הסכמתו הוא חייב לנמק זאת תוך שלושה חודשים. על ההליכים האלה הלים הדינים הרגילים של המינהל התקין, זהינו - אין המפקח הכללי יכול להחליט בכל מקרה ומקרה לפי ראות עיניו, אפילו הנימוקים במקרה הקונקרטי הם טובים, אלא עליו לקבוע תנאי מדיניות מסויימים, ואם כי אין לו רשות שלא לדון בבקשה שאינה נכנסת בדלת אמות של כללי המדיניות האלה, הרי הם מחייבים אותו לכאורה, אלא מה? כשיהיה לו מקרה יוצא דופן - הוא חייב לדון בו לגופו ולנמק מדוע אין הוא מקבל את הנימוקים שהובאו לפניו.

החוק הקיים, הפרק הדן על שוטרים וסוהרים

אומר, שבכל מקום שבו מדובר על נציב השירות - יראה הדבר כאילו מדובר במפקח הכללי.

מ. גלס:
שמעתי כאן רמזים כאילו למפקח הכללי יש סמכות בלתי מוגבלת כעניין זה. אני רוצה שיהיה ברור שיש ביקורת. הוא נמצא במסגרת די הדוקה ומבוקרת ויש סייגים שבהם הוא עובד.

ניקה לדוגמה מקרה של שוטר פלוני הפונה אל המפקח בבקשת שחרור, והממונה, דהיינו המפקח, אומר: אינני יכול.

א. ירמנס:
אם שוטר נחוץ למשטרה, האם זה נימוק בבית-משפט?

מ. גלס:
אינני יודע. בית הדין איננו יכול להחליף את הנימוקים שלו לנימוקים של המפקח הכללי. בית-הדין, תובתו לבדוק אם המפקח פעל במסגרת חוקית, דהיינו, אם המפקח קבע לעצמו מדיניות ואם הדבר הזה נמצא או איננו נמצא במסגרת המדיניות, אם המפקח שקל בעד ונגד את הנימוקים שהובאו; אבל הוא איננו יכול להגיד: אני במקומו הייתי מקבל את טענת השוטר. אם המפקח, במקרה כזה, הפעולה שלו הייתה סבירה, בית-הדין איננו יכול להחליף את השיקול של המפקח בשיקולים שלו.

א. ירמנס:
דבריו אלה של מר גלס רק מחזקים את הבעיה.

מ. ורטמן:
האם אפשר לציין שהחלטתו של המפקח היא סופית?

הו"ר ש. ארבל-אלמזלינו:
אני מבקשת לא להעלות הצעות חדשות.

מ. ורטמן:
אני מבקש רק הסבר.

מ. גלס:
התוצאה של הכנסת הנראית כזו תהיה ב.ג.צ. במקום פנייה לבית-דין לעבודה.

א. ירמנס:
רצוני להעיר שהשוטרים אינם טובלים כלל מהעובדה שלמשטרה אין איגוד מקצועי. שחרם, בהחשב בתנאי עבודתם, הוא מן המשופרים ביותר, בגלל האחריות הכבדה המוטלת על המפקח, לדאוג שבכל נושא ונושא יקבלו את המיצוע המלא. שר המשטרה הציג חומר בעניין זה. אני יכול לומר, מנקודת התצפית שלי, שהדברים הקובעים לשוטר הם הממלוגים שהוא מקבל באופן שוטף על עבודתו, שהם לא בחוק הגימלאות. לתנאים אלה דאגו שר המשטרה, המפקח הכללי ושר האוצר. מנקודת התצפית שלי אומר במלוא האחריות שהגענו במערכת זו למצב ולרמה הנראית לאחראים על הנושא כעונה על העניין. לפיכך נמצא שהטענה שלשוטרים אין איגוד מקצועי איננה תופסת יתר על כן, במקרה זה העניין של כן איגוד מקצועי או לא איגוד מקצועי איננו מצביע על כך שיש קורלציה בין תנאי העבודה והשכר לבין קיומו או אי-קיומו של איגוד מקצועי.

המפקח הכללי אחראי לחקוד המשטרה, ויש אנשים שירצו לנצל את הזכות המוענקת להם הם בהכרח אנשים שירצו לחיות אחרת. לפי המוצע כאן שוטר בגיל ארבעים ושלוש יוכל לצבור 60% של זכויות הפנסיה, ובהגיעו לגיל ארבעים ושמונה - 70%, שהיא הפנסיה המידינית, בגיל חמישים ואחת הוא יגיע לשיעור של 76%. שיעור שהוא מעל לחוק הפנסיה, אם התחיל שירותו במשטרה מיד לאחר סיום שירותו הצבאי. נמצא שלגבי מי שספג את מיטב הכישורים באים ואומרים לו: אתה יכול ללכת. נציב השירות איננו יכול למנוע ואיננו יכול לסרב יציאתו של אדם לפנסיה בהגיעו לגיל ששים, ואחם באים ומציעים שהמפקח יוכל למנוע יציאתו, על מה? בטענה שהוא נחוץ למשטרה. ואם השוטר ימצא עשרה שפרשו - מה יהיה? מה יגיד בית-דין שלפניו יבוא קצין משטרה ויצביע על עשרה שפרשו והיו טובים. האם המפקח יטען שהם היו לא טובים? כלומר, מי שטוב, לא יהיה לגביו נימוק מספיק למנוע עזיבתו.

יש לזכור שחוק הוא נורמה וברגע שקובעים שאדם יכול לפרוש בגיל חמישים - האם מישהו יוכל למנוע זאת? באמירה הזאת נקבעת הנורמה.

אבל הוא לא יוכל לקבל את הגימלה.

מ. ורטמן:

זו טענתי: אתה יוצר נורמה ומחזיק את האדם בגימלה שלו.

א. ירמנס:

אני חוזר ומדגיש שההצעה הזאת נוגדת את מדיניות כח האדם של החיל, את המדיניות הפנסיונרית ואת מדיניות ההכנסות. הנושא של הקדמת גיל הפרישה הוא חי, פעיל ודינאמי. המהנדסים, אחת החב"עות שלהם היא ביחס להקדמת גיל הפרישה. לדברים האלה יש דינמיקה ואנחנו עלולים לעמוד מול שרשרת ותהליך מתפשט. הדבר דומה לפחיל של אבק שריפה, הרבה אי-אפשר לעשות כי הדברים מדרדרים ורצים קדימה. דווקא במשטרה יש תנאים משופרים כדי שאדם ישאר בשירות, מה הטעם ליצור עכשיו מצב שאדם ייצא לגימלה בגיל חמישים?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אני מציעה שהיום לא נחליט, אם כי בוועדה

יש חמימות דעים ביחס להצעה וגם בכנסת לא היתה התנגדות, אבל אני מבינה שהממשלה ממשיכה להתרה. אני בעד זה שניתן לה אפשרות להמשיך ולהרר מתוך תקווה שמחר נמשיך בדיונים ביתר הסעיפים בשעה שסעיף זה ישאר פתוח עוד שבוע ונשמע שוב את נציגי הממשלה, ונקווה שבסופו של דבר התקבל עמדתה של הוועדה.

כאשר הגשנו את הצעת החוק יצאנו מתוך הנחה ומתוך נקודת ראות שהמשטרה שונה והעובדים בה שונים מכל ציבור אחר של עובדים, תנאי העבודה במשטרה הם אחרים, התפקידים שממלאים העובדים בה הם שונים והאחריות שונה. השירות במשטרה דומה יותר לשירות בצבא והתפקידים המוטלים על המשטרה קרובים לתפקידים המוטלים על הצבא - כאשר מדובר על בטחון פנים. יצאנו מתוך הנחה שאי-אפשר להשוות את השוטר לפקיד מדינה, עם כל הכבוד שיש לפקיד המדינה.

לדעתי, אי-אפשר לדבר על שוטר טוב או על שוטר לא טוב, אלא יש תפקידים חיוניים יותר ותפקידים חיוניים פחות, אבל בכל מקרה יכול להיות תחליף לאדם - יעזבו בעלי כישורים ויכנסו אחרים במקומם. צריך לתת אפשרות פעולה גם לכוחות חדשים. המשטרה היא גוף שצריך להתרענן בכוחות חדשים, ויש כוחות חדשים וכישורים חדשים והמשטרה זקוקה לכוחות אלה. אילו היינו רואים בהצעה זו שמץ של פגיעה במשטרה - לא היינו מגישים אותה. שיתוף שונות עם אנשי משטרה הזקן אותנו שההצעה הנדונה יכולה לחרום לחיזוקה של המשטרה ולחיזוקו של החיל. אני מקווה שמר ירמנס יחבדה וחששתיו לא תתאמתנה.

מי שמקדיש את מיטב שנותיו לשירות במשטרה, מדוע נמנע ממנו לפרוש מוקדם יותר? מדוע לא נאפשר לו לעבוד מספר שנים בעבודה שקטה יותר?

גם המורים טוענים שאחרי עשרים שנות הוראה קצה נפשם בהוראה, ואין ספק שיש הרבה מורים טובים ובכל-זאת קיבלנו את עמדתם. גם למורה מותר לפרוש אחרי עשרים שנות עבודה אבל מחזיקים בגימלה שלו. מדוע חיינחן אפשרות זו למורה ולא תינתן לשוטר? כאמור, אנחנו בטוחים שהתיקון המוצע הוא לטובת המשטרה ולטובת החיל. בכל-זאת, כפי שציפנתי, לא נחליט היום וניתן לנציגי הממשלה שהות נוספת לחשוב על העניין. מחר נמשיך לדון ביתר הסעיפים של הצעת החוק.

חוק בית הדין לעבודה (תיקון מס' 6), תשל"ה-1975

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: בנושא זה הופיעו לפני הוועדה נציגי לשכת התיאום ונציגי ההסתדרות ושמענו את

הצעותיהם והערותיהם.

לאחר דיונים שהתקיימו בוועדת העבודה נתגבשה הצעה שהובאה לכנסת בקריאה ראשונה, אושרה כמעט ללא הערות והועברה לוועדת העבודה.

מר נחומי: אני מוכרח לציין שלפנינו אחד המקרים המוזרים. שבו הכל מסכימים לעיקרון שבהצעת החוק אבל לא מצליחים להגיע לניסוח מוסכם. לדעת הצדדים, הצעת החוק משרתת כוונה טובה. המצב כיום הוא שסכסוך מקומי איננו יכול למצוא את פתרונו בבית-דין איזורי, וההצעה באה לפתור בעיה זו, אלא שנפתחה לפנינו שורה של שאלות. מדאיגות אותנו המלים: "תנאי עבודה", "יחסי עבודה", "מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי". הניסוח שהיה דיבר על סכסוך בין צדדים להסכם ואילו פה אנחנו פותחים פתח למצב בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם. עלול להתפתח מצב שמישהו ידבר לא רק במימוש זכויות אלא ברכישת זכויות. יש לנו תחושה שנפתחת כאן אופציה שאיש לא התכוון אליה - סכסוך בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי כללי ואין להם הסכם קיבוצי כללי, בניגוד לסכסוך בין צדדים להסכם, שיש להם הסכם. יתר על כן, כאשר מדברים על תנאי עבודה ועל יחסי עבודה - הכל פתוח. לכן אנחנו מבקשים להציע, אם אפשר, שהסמכות בארצי תישאר כפי שהיא כיום.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: מצער שלא הבאתם הצעת ניסוח. העניין נדון בחודש פברואר ומאז עברו שלושה חודשים. האם לא היה סיפק בידכם למצוא נוסחה מתאימה?

מר נחומי: אנחנו מודים שאנחנו אשמים במצב שנוצר. אנחנו מציעים שישאר הניסוח הקיים גם באיזורי וגם בארצי ולהוסיף סעיף שיבהיר, ואולי לצורך זה אפשר להשתמש בפסקה האחרונה של דברי ההסבר להצעת התיקון. אני מזדה שעד כה לא מצאנו את הניסוח הטוב ביותר. אני מבין שהכוונה היא למימוש זכות קיימת ולא לרכישת זכות חדשה. לדעתנו, יש כאן "אור צהוב" ועל כך אני מעיר.

ל. דיציאן: אני מציע לחת לכול הגורמים זמן של עוד שבועיים כדי שיבואו אלינו ויציגו לנו ניסוח מוסכם, כי אחרת - אנחנו נכריע. שמענו את כל ההסתייגויות. יש לי הרושם שכל הצדדים מתכוונים לאותו דבר. ניתן להם שהות של עוד שבועיים כדי להגיע לניסוח מוסכם ביניהם. אם העניין נסחב חודשיים וחצי - לא נורא אם יעברו עוד שבועיים.

פ. גרופר: אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת דיציאן.
מ. שחל: העניין נמשך שנתיים וחצי.

פ. גרופר: על אחת כמה וכמה אפשר לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת דיציאן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: המצב שנוצר איננו בסדר. אנחנו ניינסים לגורמים השונים את מלוא האפשרויות כדי שישמיעו את הצעותיהם, הערותיהם והשנותיהם. לכנסת יש לזה זמנים ואי-אפשר למשוך דיונים על נושא מסויים בשיבות רבות, לכן אנחנו נמצאים בפנינו ולא מצליחים לסיים דברים. הגורמים השונים הופיעו לפני ועדת העבודה בחודש פברואר והוקמה גם ועדה של הגורמים השונים. עברו מאז שלושה חודשים. לוועדה שלנו יש סדר יום ואין היא יכולה להשוות דברים. אם לא נמצא עד היום הנוסחה הגואלת, יש לי ספק אם היא תימצא תוך שבועיים. אינני מחננת לחת שהות נוספת של שבועיים, אבל אני מבקשת שיהיה ברור שבתום השבועיים נחזור לנושא ותהיינה אשר תהיינה ההצעות של הגורמים השונים - הוועדה חליפה סוברנית להחליט. אנחנו לא נזמין עוד גורמים. אני מבקשת שההצעות תוגשנה לוועדת העבודה, וכאמור, היא תהיה סוברנית להחליט.

לחבר-הכנסת לבנבראון יש הסתייגויות, והן תובאנה לידיעת החברים כאשר נסכם את הדיון על הצעת החוק.

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 9). תשל"ה-1975

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: הצעתו של חבר-הכנסת משה כרמל נדונה בקריאה מוקדמת בוועדת העבודה ועברה את הקריאה הראשונה.

להצעה זו יש הסתייגות של חבר-הכנסת
מאיר פעיל.

ד"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מ. כרמל:

הואיל ואנחנו מנסים, בחוק לגבי עובדי
המדינה, לכסות את הבעיה בכללה לכל מי
שמילא חפקיד פעיל ומלא בשירות בטחוני במדינה, בארץ ובחוץ-לארץ, במסגרת
המחתרת או במסגרת הצבא הבריטי וקובעים כי במקרה זה יראו את שנות שירותו
בחישוב הגימלה, מתעוררת בעיה של מי ששרתו בצבאות אחרים, במלחמה נגד
הנאצים, הטוענים: עשינו את מלאכתנו במלחמה נגד הנאצים ומדוע מפלים אותנו
לרעה?

האם ההצעה כוללת את הפלמ"ח?

א. לינ:

מ. כרמל:

הפלמ"ח מכוסה, והמחתרת מכוסה. תושבי
ארץ-ישראל, אשר שרתו בארץ ובחוץ-לארץ -
אלה מכוסים. הבעיה המתעוררת היא לגבי אלה שלא היו תושבי הארץ בתקופת
מלחמת העולם השנייה ונלחמו בצבאות שונים כגון: הצבא הצ'כי, הפולני, הרוסי
וכו' נגד הנאצים. הם שואלים מדוע הם מופלים.

מאחר ואני סבור שמדובר במעטים ובמתמעטים -
מכיוון שמדובר בעובדי מדינה - ומאחר שמדובר על מה שקרה לפני שלושים-וחמש
שנים, והבעיה הזאת לא תעמוד על הפרק בעוד חמש שנים, כי המעטים ייצאו עד
אז לפנסיה, דומני שהיינו עושים טוב אם היינו אומרים שכל מי שמילא חפקיד
ביחידות שנלחמו להגנת הישוב היהודי ובמאבק נגד הבריטים ולכנוף מדינת-
ישראל, וכל יהודי שהוא עכשיו אזרח מדינת-ישראל, אשר נלחם בשעתו נגד
הנאצים, והוא עכשיו עובד מדינה - כי אנחנו מדברים על עובדי מדינה - חושבים
שירותו זה כשירות למדינה בחישוב הגימלאות. אני חושב שזו לא בעיה תקציבית
גדולה.

חבל שאין בידינו פרטים מנציבות שירות
המדינה, אבל, כאמור, מדובר במספר מועט ומתמעט, כי אלה שייצאו לפנסיה -
לא יבואו במקומם אחרים מאוחה קטיגוריה, ואלה שעדיין לא יצאו לפנסיה -
יפרשו בקרוב.

לדעתי, כדאי לקבל את ההמלצה הזאת ולהסיר
את העניין מן הפרק כדי שלא תהיינה תביעות בעניין זה.

מ. ורסמן:
הצעתו זו של חבר-הכנסת כרמל מחייבת דיון
עם נציגי הממשלה, ונדמה לי שלא נוכל

להחליט על כך היום.

אני מבין שעכשיו מדובר על יחידות אחרות
ולא רק על מי שהתגייס בארץ-ישראל לפי צו המוסדות, ומפיון שכן, עלול
להתעורר ויכוח.

א. לינ:
לגבי אלה שהתגייסו לפי צו המוסדות אין
ויכוח?

מ. ורסמן:

לא. התיקון המוצע הוא לסעיף 100א' לגבי
הנוקקות לגיל ארבעים. לפני התיקון המוצע
נאמר בחוק, כי נציגי שירות המדינה ושאי להעניק תוספת של ארבע-חמישיות,
עד 50% לעובד שהיה עסקן או שרת בבריגדה או בצבא הבריטי, יש קטיגוריות
שונות, בתנאי שנתקבל לשירות המדינה אחרי גיל ארבעים. כל מה שמוצע היה
גם לפני כן, פרט לכך שצריך היה להתקבל לשירות המדינה אחרי גיל ארבעים,
ואז לא יכול לקבל פנסיה מלאה אלא רק 50% ולכן יקבל תוספת של ארבע חמישיות.
ברור שיש מידה מסוימת של אפליה ואי-ידיעת הנעשה. לגבי הקטיגוריה שאנחנו
מדברים עליה - זה לא רלוונטי, כי כאן מדובר על אלה שנכנסו לשירות לפני
גיל ארבעים, ולכן הוצע להסיר את ההגבלה של גיל ארבעים. אם בחוק המקורי
לא היתה לנציגי שירות המדינה סמכות להעניק תוספת לאלה ששרתו בצבאות זרים,
אנחנו לא יכולים להחיל את התיקון על החוק המקורי, אלא עלינו לדון על כך
עם נציגי הממשלה. אני מבין שיש הצעה לבטל את סעיף 100 כלומר, שלנציגי
שירות המדינה תהיה סמכות לתת לכל אחד בלי הגבלה.

מ. ורטמן:
אני מציע להרחיב את ההצעה גם מעבר לאנשים שהיו תושבי ארץ-ישראל והתייגסו לפי צו המוסדות, אלא שפה יש חריגה מן המוסכס עם הממשלה וצריך לברר נקודה זו עם נציגיה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
במכתב של ארגון נכי המלחמה בנאצים אל חבר-הכנסת משה כרמל מדובר על אלה ששרתו בצבאות ארצות הקואליציה האנטי-נאצית, כלומר, אלה שהיו אזרחי אנגליה, ארצות-הברית וצרפת והתגייסו במסגרת הצבאות שם - תכוא מדינת-ישראל ותקנה להם זכות.

ברשותכם, אקרא את מכתבם: "הציעה לידנו חוברת הצעות חוק מס' 1175 מיום 28 באפריל 1975 ובו הצעת חוק פרטית שהוגשה על-ידך לתיקון "חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 9), תשל"ה-1975.

בהצעה זו מוצע, כי מי שהתגייס בארץ-ישראל בתקופה שבין 1 בספטמבר 1939 ו-1 באוקטובר 1946 לשירות מלא ופעיל בבריגדה היהודית או ביחידה אחרת של הצבא הבריטי, יוספן לחקופת שירותו כעובד מדינה ארבע חמישיות של תקופת השירות לצרכי גימלאות. אנו מרשים לעצמנו לבקש לתקן את הצעת חוק זו ולהכליל בה את כל אלה אשר שירתו בצבאות ארצות הקואליציה האנטי-נאצית.

לא מובן לנו מה הנימוקים הענייניים ליצירת הפיץ בין לוחם ללוחם לצרכי גימלאות, בעת שמדינת-ישראל, בחוק אחר, - "חוק עיטור לוחמי ישראל", הכירה בזכותו של כל לוחם שלתם במלחמה נגד הנאצים לקבל ולשאת עיטור זה.

נראה לנו, כי דווקא בעת, כאשר המדינה מציינת מלאת שלושים שנה לנצחון על גרמניה הנאצית ומעלה על נס את גבורת הלוחמים היהודים בכל הצבאות, יהיה זה אך צודק אם גם מבחינת הזכויות אשר המדינה מקנה ללוחמים לשעבר, יושוו זכויות כל הלוחמים, ללא יוצא מהכלל. אנו תקווה, כי תיענה בחיוב לפנייתנו."

א. ליף: מה עם מי שנלחם במסגרת הצבאות של טייטו?

מ. גלס: הוא מקבל במסגרת חוק המלחמה בנאצים.

ד. לוי: יש שנלחמו במסגרת הצבאות של לוב, טוניס וכדומה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
אם נפתח את המגבלות - צריך יהיה לחת לאורך כל הדרך. אין ספק שההצעה המונחת לפנינו חורגת מן ההצעה המקורית, שבה מדובר על אלה שהתגייסו בארץ-ישראל ולא על אלה שהיו אז תושבי מדינות אחרות והתגייסו לצבאות של אותן מדינות שלחמו נגד הנאצים, וללכביהם יש חוקים אחרים.

חבר-הכנסת אפרח לקח חלק בדיון שהתקיים במליאת הכנסת ונוסף לכך הוא כותב לי: "הנני מבקש להפנות את תשומת לבך לחביעה שהעליתי בדיון בכנסת על הצעת חבר-הכנסת כרמל לתיקון הוועק הבטחוני גם למתגייסים לנוטרות ולפלמ"ח, בחוק שירות המדינה (גימלאות).

הצעת חבר-הכנסת כרמל מכוונת לעובדי מדינה בלבד, אבל נוכח העובדה כי יש לנו עתה הסכמים לרציפות זכויות הפנסיה בין מוסדות המדינה, הרשויות המקומיות וקרנות הפנסיה של ההסתדרות, ניתן לראות בכך דוגמה להרחבת תחולת התיקון על כל הפנסיונרים. למעשה, אם התיקון יתקבל בכנסת, יבואו מאות האנשים המבוטחים בקרנות הפנסיה וידרשו זכויות דומות. יש על כן בעוד מועד, להבטיח שהממשלה תישא בעול התוספת הנובעת משנות שירות לאומי בשנות הארבעים".

אני סבוה שמכתב זה מחייב אותנו לבירור. לפיכך, נזמין לעניין זה את נציגי ההסתדרות ונציגי איגוד עובדי המדינה.

במקומות שיש בהם פנסיה תקציבית, השאלה הזאת
הוסדרה פחות או יותר, היא קיימת במקומות

כ. זרטמן:

שיש בהם פנסיה מצטברת.

מ. גלס:

בסעיף 2 נאמר: "חוק זה יחול לגבי הזמן
שלאחר תחילתו גם על מי שפרש משירות המדינה
לפני תחילתו ועל שאירו." לדברי זה עלולות להיות השלכות שונות, שאין אנחנו
יכולים לראותן. עלינו לזכור שיש הסכמים על רציפות הוותק, עם מוסדות מסויימים.
נניח שאדם היה עובד מדינה ובשנת 1970 עבר לעבוד בסוכנות. יש בין גופים
שונים הסכמים כלליים והסכמים מיוחדים. הסכמים אלה נעשו בלי לדעת שיבוא
תיקון לחוק. יכול להיות מקרה, תיאורטית, שאוצר המדינה שילם למוסד מסויימים,
אליו עבר עובד מדינה, סכום מסויימים ואמר: רבותי, עם סכום זה עליכם להסתדר
ולסדר את כל החשלושים שיגיעו לאיש זה כשיפרוש. שעה שנעשה אותו תשלום הוא
נעשה על בסיס מסויימים, שבו לא הובאו בחשבון ההרחבות השונות. כעת עלול
להיווצר מצב של הכבדה, במקרה זה או אחר, שעל מוסד מסויימים לשלם לעובד שלו
סכומים שלא קיבל את תמורתם. כדי למנוע מצב כזה הייתי מציע לחקן את סעיף
2 ולדבר על מי שפרש משירות המדינה לקיצבה, במקרה כזה תשלם המדינה ולא
מוסד אחר. לדעתי, את זאת צריך להבטיח.

הי"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אדם עבד וצבר זכויות פנסיה. המדינה יכולה
לעשות הסכם עם מקום עבודה שאליו עובר אותו
איש כדי להבטיח לו זכויות רציפות ושלא יפסיד דבר בחישוב הפנסיה שלו. לכן
הערתו של חבר-הכנסת אפרת היא במקומה.

יכול להיות גם מקרה שונה: אדם עובד במשך
שנים במוסד הסתדרותי ועובר להיות עובד מדינה, האם יהנה מן הזכויות שצבר
בהיותו עובד בהסתדרות?

ל. דיציאן:

אם הוא בא לשירות המדינה - אין בעיה.

מ. זרטמן:

הבעיה היא רק בכיוון אחד: אם אדם עבד
בשירות המדינה ועבר למוסד שיש בו קופת גמל.

ל. דיציאן:

אני מתנגד לכל הרחבה, כי בדרך כלל כאשר
מדברים על הרחבה אפשר לדעת היכן מתחילים
אבל אין לדעת איפה נגמור. אם לחבר-הכנסת אפרת יש השגות - הוא יכול להגיש
הצעה משלו ואז היא תיבדק. מכל מקום, אינני רואה סיבה שנעכב נושא שסיימנו
את הדיון בו, פרט לנקודה אחת שעוד נדבר עליה.

אם יש כוונה לבטל את סעיף 100, זה לא
יפתור את הבעיה, מפני שנייב שירות המדינה חייב להתחשב בארבע חמישיות של
קופת הגיוס, ושם זה לפי שיקול דעתו, ואין הוא חייב להגדיל את הפנסיה. לכן,
כפי שכבר הצעת, נדון בחוק ללא הרחבות ומי שמבקש להרחיב - יציע הצעה חדשה.

מ. דרובלס:

בסעיף 1 של הצעת החוק מדובר על התקופה
שבין 1 בספטמבר 1939 לבין 1 באוקטובר
1946 ועל אלה שהתגייסו לשירות מלא ופעיל בבריגדה היהודית או ביחידה
אחרת שבצבא הבריטי, על פי קריאת המוסדות הלאומיים בארץ-ישראל. עלינו
לזכור שהיו אנשים שנענו לצו הקריאה להתגייס או ליחידות השונות של הצבא
הבריטי ואשר התגייסו לאו דווקא לפי קריאה של המוסדות הלאומיים אלא לפי
הקריאה של המוסדות לחירות ישראל. אם נרצה לפרש סעיף זה, נצטרך לפרש פירושים
לפי סעיף 2 ולראות אם נוכל לכלול את אלה שהתגייסו לפי סעיף 2 בהתאם לצו
של גופים לעצמאות ישראל. אני מציע להוסיף "וגופים שלחמו לעצמאות ישראל".

י. ז. אמיר:

גם חוק זה, אשר בא להקל על אזרחים רבים
שנענו לצו המלחמה בנאצים איננו עונה על
כל המכאובים. נראה שקל לנו לראות בקופת המדינה קופה גדולה ועשירה אשר
יכולה בבוא העת לשלם עבור מאמצים וקורבנות שנעשו בעבר, אבל אנחנו יודעים
שמדינת-ישראל מורכבת לא רק מן הסקטור הממלכתי. במדינת ישראל יש גם אזרחים
נאמנים וטובים הנמנים על הסקטור ההסתדרותי והפרטי.

י.ז'. אמיר:
הגיעו אלי פניות של אזרחים הנמצאים
במסגרת פנסיה הסתדרותית, מסיפה או
יסוד, אנשים אשר נלחמו למען תקומתה של מדינת ישראל.

א. לין:
מדובר בחוק שמחייב את הכל.

י.ז'. אמיר:
לא, דק עובדי מדינה. קודם כל צריך לדעת
את העובדה.

אני סומך על המלומדים שבאים לייעץ לנו,
מרביתם עובדי מדינה. לכן גם השתוממתי לשמוע שעובד רשות מקומית או עובד
מדינה, בהגיעו לגיל ארבעים ועוד עשר שנים ומפטורים אותו - מקבל פנסיה
לכל ימי חייו. אני יודע, לעומת זאת, איזו מלחמה נואשת הייתה להשיג
משהו לעובדי ים המלח.

אני מבקש לדעת אם בסודעות קבענו שבמדינה
יהיו שני סוגים של אזרחים: אזרחים שהם עובדי מדינה ואזרחים העובדים
שלא בשירות המדינה, אבל שני הסוגים האלה היו במחלוקת, נלחמו במלחמת
הקוסמיות ונלחמו בנאצים, אלא שלסוג אחד - עובדי המדינה - יש זכויות
יתר.

רבותי, לא יתכן שבמדינת ישראל הנאורה
יהיו שני סוגים של אזרחים, שאם כן יש להם זכויות היסטוריות שוות
בפועל אין הם נהנים מאותן זכויות.

אני יודע על לפחות 250 בני יוצא צפון
אפריקה, שלפני שלוש - ארבע שנים המדינה הכירה בעובדת היותם אנשי מחתרת
בצפון-אפריקה ואירופה והם זכו לאות "עלה" ובתהילה אבל לא זכו להכנס
למעגל הזכויות האחרות, מדוע?

ל. דיציאן:
אני חוזר על מה שאמרת: כאשר מדובר על
הרחבה - אנחנו יכולים לדעת היכן אנחנו
מתחילים אבל לא נוכל לדעת היכן נגמור.

ההתחלה בנושא זה הייתה צנועה: כוונה
להחיל את הזכויות על הנוטרים, ואז נוטלה ההגבלה של שנת 1956 והדבר
הורחב על כל המחלוקות.

היינו ערים לעובדה שהצעה זו יש בה משום
פגיעה באלה שאינם בשירות המדינה או באלה שאינם נהנים מתנאי שירות שווים
לאלה שבשירות המדינה כגון: מועצות מקומיות, חברת החשמל, ההסתדרות וכו'.
ציינתי זאת בדברי במליאת הכנסת, אבל הפתרון לגביהם לא יכול לבוא במסגרת
החוק החדון. אם וכאשר יהיה עלינו לדון בחוק פנסיה מסלכתית, אז תתעוררנה
כל הבעיות. מכל מקום, במסגרת המצומצמת של חוק שירות המדינה (גימלאות)
אי-אפשר להרחיב את הידיעה.

יש הבדל גדול אם נאמר שהמדינה משלמת
ארבע חמישיות מתקופת השירות הפעיל והמלא, שבניח שהיא ארבע שנים וארבע
חמישיות הם 5%, ואם היא צריכה לשלם לכל עובד תוספת של 5% - זה בלתי
אפשרי וגם מבחינה אדמיניסטרטיבית לא ניתן לביצוע. לכן, במסגרת של
חוק שירות המדינה אין אפשרות להרחיב יותר, כגון: הרחבה למחלוקות מחוץ
לארץ-ישראל או ללוחמים מחוץ לארץ-ישראל. עלינו לזכור שיש כיום מארץ
עולים מרוסיה, שעלולים לבוא בדרישות אם נרחיב את המסגרת.

הכנסת חקקה חוקים שונים, ואנחנו משתדלים
להיטיב את תנאי החוקים. בחוק בכי המלחמה בנאצים אנחנו משתדלים להיטיב
את התנאים וקיים גם חוק נדרפי הנאצים ונעשים טאמציים לתת פיצוי. אבל
אני חושש שאי-אפשר במסגרת החוק החדון היום להכניס גם את הדברים האלה,
כי אז לא נצא מזה ולא נוכל גם להיטיב לחלק הקטן שאנחנו דנים בו. אני
חוזר ומציע לא להרחיב פרט למה שעמד עליו חבר-הכנסת דרובלס, כדי לא
לפגוע במישהו שעלול לטעון שהוא התגייס מחוץ למסגרת הקריאה של המוסדות
הלאומיים. אגב, מישהו אמר לי שאז המפלגה הרביזיוניסטית לא הייתה מיוצגת
בוועד הלאומי והיא הוציאה כרוז דומה לזה שהוצא על-ידי הוועד הלאומי,
להתגייסות של חבריה.

מ. דרובלס:
עוד לפני כן.

ל. דיציאון:

דיברתי עם העורך של "דברי הכנסת",
מר ניב, הבקיא בהיסטוריה, והוא אמר לי
שהקריאה היתה אחרי שהיו מגוייסיים כבר כ-2,000 - 3,000 אנשים. אלה
עובדות היסטוריות ואני סומך עליו. אם הוא טעה - אני מסתמך על מה שאמר
לי. לכן, אם אנחנו מדברים על קריאה של המוסדות הלאומיים, יתכן שעלולה
להתעורר הבעיה גם בין עובדי המדינה שהתגייסו לצבא הבריטי. הייתי מבקש
שנמצא נוסחה שתכלול את כל המגוייסיים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני רואה שהיום לא נוכל להכריע בשאלה
זו. פעולה במחלת נחשבת כפעילות ציונית

ונלקחת בחשבון.

י.ז. אמיר:

לפיכך ניתן להבין שכל אנשי המחברות
בצפון-אפריקה כלולים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

בוודאי, זו פעילות ציונית. האיש צריך
להסביר אישורים.

ד. לוי:

זה לא מעוגן בחוק.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני חוזרת ומדגישה שפעילות במחלת
היא פעילות ציונית ונלקחת בחשבון.

אשר למקטור הפרטי: אנחנו דנים בהצעת
חוק פרטית מסויימת, המתייחסת לעניין מסויים, אם כן, כיצד אפשר לדבר על
כלל ישראל? אילו מדובר היה בחוק פנסיה ממלכתית - אני יכולה להבין, אבל
מדובר בחוק שירות המדינה ועניין הפנסיה שכאן חל אך ורק על עובדי מדינה
לפיכך אין אפשרות לחייב גוף אחר שחוק זה לא חל עליו.

י.ז. אמיר:

נמצא שבמקרה אנחנו נותנים הטבות יתר
לעובדי המדינה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הצעת חוק פרטית עוברת קריאה מוקדמת
כדי שאפשר יהיה לדון עליה, וזאת עשינו.
קיימנו דיון על הצעת חוק זה ועל הצעה קודמת המתייחסת למסעיף 100א. מצאנו
שלא יתכן, במסגרת של חוק שירות המדינה, המתייחס לעובדי מדינה, לחייב
גופים אחרים שחוק זה איננו חל עליהם.

את התיקונים בהצעה זו הכנסנו כדי להסיר
את עניין ההגבלה של שנת 1956 וכדי לתת תשובה לעניין המחברות. לאור ההערות
שהושמעו סיכמנו לנסח אחרת את הסעיף שהוצע על-ידי חבר-הכנסת כרמל ולדבר
על מי ששרת "ביחידה מאורגנת שלחמה". בהצעתו המקורית של חבר-הכנסת כרמל
נאמר: "בסעיף 100א לחוק שירות המדינה (גימלאות) (נוסח משולב) תש"ל-1970
(להלן החוק), במקום הרישא יבוא: מי שבתקופה שבין י"ז באלול תרצ"ט (1
בספטמבר 1939) לבין ה' באייר תש"ט (4 במאי 1949) התגייס בארץ-ישראל
לשירות פעיל ומלא, על-פי קריאת המוסדות הלאומיים, ובלבד ששרת בשירות
זה לפחות שתי שנות שירות רצופות והתקיים בו אחד מאלה"

סעיף קטן (2) בהצעה שלפנינו בא במקום
הצעתו זו של חבר-הכנסת כרמל, וסעיף קטן (1) בא כדי להיטיב עם התאריך.

ס. דרובלס:

אפשר להוסיף: "וגופים שלחמו לעצמאות
ישראל".

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

זו לא הצעתו של חבר-הכנסת כרמל.

אני מבקשת שתתייחסו להערות, ואולי
תהיה הצעה לוותר על סעיף קטן (1), אבל אז תהיה ההגבלה של שנת 1956.